

Gedrags- stoornissen

ODD

DCD

hechtingsstoornis

dyslexie

ADHD

ASS

dyscalculie

Gilles de la Tourette

bipolaire stoornis

epilepsie

Hoe ermee
om te gaan?

ODD

- negatief, agressief, opstandig gedrag, prikkelbaarheid
- gaat samen met andere kinderpsychiatrische stoornissen zoals ADHD, ASS, emotionele stoornis, Gilles de la Tourette

sterke punten

- individueel leerling gebonden

zwakke punten

- weinig inlevingsvermogen
- oplossingsgericht werken
- moeilijke sociale omgang
- zoekt steeds de grenzen op van het toelaatbare
- weinig eigen schuldbesef

do's

- structuur aanbieden
- zorg voor orde en regelmaat
- wees voorspelbaar
- wees bewust dat de grenzen voortdurend worden afgetast
- visualiseer de afspraken
- geef complimenten
- stel voorbeeldgedrag

don'ts

- niet reageren op het overtreden van afspraken
- veel regels hanteren
- meegaan in de negatieve spiraal van negeren, straf, meer straf,...
- herhalen wat in het verleden fout ging

DCD

- opvallende en blijvende moeilijkheden met:
 - fijne en grove motorische vaardigheden
 - handelingen
 - langzaam bij omkleden
 - onhandigheid
 - moeite met turnen en balspelen, evenwicht,...

sterke punten

- uitstekend lange termijngeheugen
- verbale vaardigheden
- groot doorzettingsvermogen

zwakke punten

- planning, organiseren, ordenen
- concentratie
- ruimtelijk bewustzijn
- onvolwassen gedrag

do's

- tijd geven
- opdracht verdelen in verschillende stappen
- beginnen met gemakkelijk materiaal
- samen organiseren
- leer organiseren
- kernwoorden markeren
- korte instructies

don'ts

- veel informatie geven
- volledig afgewerkte oefeningen verwachten
- veel tekst laten overschrijven
- veel materiaal ineens aanbieden

hechtingsstoornis

- overdreven waakzaam
- reageert afwijzend op sociaal gedrag
- teruggetrokken en lusteloos
- apathisch
- speelt mee zonder plezier
- lijkt op ASS

sterke punten

- mensenkennis
- taxatievermogen: anderen snel en goed inschatten
- snel herkennen van gevoelssfeer

zwakke punten

- aantrekken en afstoten
- negatief gedrag stellen
- twee gezichten
- wantrouwen
- problemen met aanvaarden van gedrag
- beperkt inzicht in oorzaak en gevolg

do's

- zorg voor succeservaringen
- luister actief
- bied een alternatief voor ongewenst gedrag
- stel duidelijke regels
- bereid voor op spannende situaties
- emotioneel neutrale houding
- geef complimenten

don'ts

- emotioneel reageren
- discussiëren
- andere leerlingen laten helpen
- er tegen in gaan
- meegaan in het aantrekken en afstoten
- stem verheffen

dyslexie

- opvallende en blijvende moeilijkheden met lezen en spelling
- de fouten lijken op verstrooidheidsfouten, het fout lezen van opdrachten,...

sterke punten

- lange termijn geheugen
- creatief probleem oplossen
- visueel analytisch
- veel doorzettingsvermogen
- begripvol voor anderen

zwakke punten

- aandachttekort
- snel af te leiden
- oriëntatie in tijd en ruimte
- onhandig
- orde en structuur
- weinig zelfvertrouwen
- gevoel voor tijd, oriëntatie
- spelling en lezen

do's

- gebruik korte instructietaal
- gebruik overzichtelijke teksten
- stimuleer herhalen
- geef voldoende tijd
- kernwoorden laten markeren
- lees de opdracht voor
- laat korte zinnen schrijven
- zorg voor structuur

don'ts

- zelfstandig laten plannen
- meerdere opdrachten tegelijk geven
- luidop laten voorlezen
- veel tekst laten overschrijven
- losse papieren geven
- veel afleiding in de klas

ADHD

- gebrek aan concentratie
- aandachtsproblemen
- impulsieve reacties

sterke punten

- gedreven
- enthousiast
- vlot in contact
- veel energie
- uithoudingsvermogen
- hoog werktempo

zwakke punten

- aandachttekort
- hyperactiviteit
- impulsiviteit
- kennisopbouw
- structureren

do's

- gebruik korte instructies
- wees duidelijk
- geef 1 opdracht tegelijk
- zorg voor extra activiteiten
- enkel het strikt noodzakelijke materiaal op de bank
- sta toe dat het kind veel en actief aan de les deelneemt
- zorg voor beweging bv. iets wegbrengen, materiaal uitdelen,...

don'ts

- complexe opdrachten
- steeds dezelfde activiteit
- saaie, passieve taken
- moeilijke opdrachten in de namiddag
- over- of onderprikkel

ASS

- uit zich in:
 - de sociale interactie
 - het communicatieve functioneren
 - de verbeelding

sterke punten

- oog voor detail
- eerlijk
- nauwkeurig werken
- afspraken naleven
- zelfstandig werken

zwakke punten

- moeite met:
 - beeldspraak
 - organiseren
 - veranderingen
 - stress
 - begrijpen van gedrag
 - verwerken van prikkels

do's

- wees duidelijk
- visualiseer
- geef voldoende tijd
- wees consequent
- werk prikkelarm volgens noodzaak
- maak gebruik van hulpmiddelen
- interpreteer signalen van stress en verwittig het paramedisch team

don'ts

- beeldspraak gebruiken
- non-verbale communicatie
- wijzigingen doorvoeren zonder verduidelijking
- kritiek geven
- ervan uitgaan dat de leerling de opdracht onmiddellijk begrijpt

dyscalculie

- opvallende en blijvende rekenproblemen op vlak van:
 - automatiseren
 - vaardigheden
 - technieken

sterke punten

- logisch inzicht
- sterk redeneervermogen
- creatief

zwakke punten

- geheugen, automatismen
- visuele, ruimtelijke en motorische vaardigheden
- inzicht
- rekentechnieken

do's

- erken het probleem
- geef extra tijd
- stimuleer het gebruik van een rekenmachine
- geef rekensteekkaarten
- gebruik concreet materiaal
- geef alle opdrachten op papier
- verbeter de oefeningen

don'ts

- teveel zelfstandig werk
- berekeningen uit het hoofd laten maken
- geen tussenstappen laten noteren
- onoverzichtelijk lay-out gebruik
- oefeningen voor de klas laten maken

Gilles de la Tourette

- tics: ongewenste bewegingen en geluiden
- dezelfde tics een tijd behouden en/of nieuwe tics krijgen
- Tourette is bij geen 2 personen hetzelfde

sterke punten

- individueel leerling gebonden

zwakke punten

- tics
- slordig handschrift
- concentratieproblemen
- moeite met planning
- overgevoelig reageren

do's

- geef complimenten
- wees voorspelbaar
- ruimte voorzien om zich terug te trekken als de tics te ernstig worden
- begrip tonen
- respect aanmoedigen
- consequente grenzen

don'ts

- star in afspraken
- uitgaan van de zwaktes van de leerling
- vragen om de tics te onderdrukken
- verbale tics

bipolaire stoornis

- stemmingswisselingen met periodes van depressie en euforie die zich afwisselen
- beleving van enorme pieken en dalen in stemmingen

sterke punten

- individueel leerling gebonden
- creatief

zwakke punten

- inzet is afhankelijk van de stemming
- lage frustratietolerantiegrens
- energiedosering moeilijk

do's

- emotionele neutrale houding aannemen
- veel structuur aanbieden
- bewust zijn van de problematiek
- vergeven
- aanspreken op verantwoordelijkheid

don'ts

- meegaan in de gemoedstoestand
- discussiëren
- kwaad worden
- terugkomen op problemen

epilepsie

- absences
 - afwezige houding
 - kortsluiting in de hersenen
- tonisch-clonische aanvallen
 - strekken en beven
 - ongecontroleerde stuip trekkingen

sterke punten

- medische aandoening
- onder controle te houden met medicatie

zwakke punten

- onvoorspelbaar
- kost veel energie

do's

- omstaanders uit de buurt houden
- ambulance bellen bij aanvallen langer dan 5 minuten
- persoon in veilige houding leggen: zijwaartse lighouding
- persoon de aanval laten doormaken

don'ts

- in een aanval de tong eruit proberen halen
- panikeren
- meteen na de aanval van alles verwachten
- met gevaarlijke materialen laten werken
- hoge verwachtingen stellen

